

دستورالعمل نحوه تأسیس، اداره و انحلال
مراکز مشاوره و خدمات روان شناختی
تخصصی کودک و نوجوان

۱۳۹۹

سازمان بحسبیتى کشور

مرکز توسعه پیشگیری
دفتر مشاوره و خدمات روان شناختی

به نام خداوند حکیم

نظر به اینکه مطابق بند ۶ ماده ۲۶ قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب ۸۰/۱۱/۲۷ مجلس شورای اسلامی و جزء ۸ بند پ ماده ۵۷ احکام دائم برنامه ششم توسعه، صدور پروانه فعالیت برای ایجاد مراکز خدمات مشاوره اجتماعی و روان‌شناختی اجتماعی و همچنین کلینیک‌های روانشناسی بر عهده سازمان بهزیستی کشور می‌باشد؛ این دستورالعمل جهت اجرایی شدن مفاد فوق و آیین‌نامه‌های آن و بند ۶ آیین‌نامه داخلی ماده ۲۶ مصوب ۱۳۹۵ شورای معاونین سازمان بهزیستی، توسط مرکز توسعه پیشگیری تهیه شده است و مبنای کار بهزیستی استان‌ها و کمیسیون‌های صدور پروانه در ستاد مرکزی و استان‌ها خواهد بود.

در راستای تخصصی نمودن مراکز خدمات روانشناسی و مشاوره، با بهره‌گیری از کادری متخصص و باتجربه در قلمرو ارائه خدمات روان‌شناختی و مشاوره‌ای به کودکان، نوجوانان و خانواده آنها و با هدف سنجش و ارزیابی موضوعات تحولی، مشکلات و اختلال‌های دوران کودکی و نوجوانی و ارائه خدمات ارتقایی، پیشگیری و درمانی در این حوزه دستورالعمل مراکز مشاوره تخصصی کودک و نوجوان تدوین می‌گردد.

با گذشت قریب به یک دهه از تدوین و ابلاغ دستورالعمل تاسیس مراکز مشاوره تخصصی در سال ۱۳۸۵ و بازنگری آن در سال ۱۳۹۱، پس از دریافت بازخوردهای متعدد از کارشناسان مسئول مشاوره استان‌ها و با توجه به سیاست دفتر مشاوره و امور روان‌شناختی، بازنگری آن مجدداً در دستور کار قرار گرفت. به همین منظور کمیته تخصصی مشاوره کودک و نوجوان در معاونت مشاوره و امور روان‌شناختی تشکیل گردید و جلسات متعددی طی ساعات متمادی با حضور کارشناسان دفتر و اساتید مجرب دانشگاهی برگزارگردید و بر روی مفاد دستورالعمل بحث و تبادل نظر شد. ثمره این جلسات، بازنگری جامع در مفاد دستورالعمل مذکور و اصلاح آن به دستورالعمل «مراکز مشاوره تخصصی کودک و نوجوان» است. مزیت این دستورالعمل نسبت به نسخه قبلی آن است که خلأهای قبلی برطرف گردیده و به‌ویژه ملاک صدور پروانه فعالیت، تنها مدرک تحصیلی نیست، بلکه مجموعه امتیازات فرد جهت صدور مجوز در نظر گرفته می‌شود.

ماده ۱- تعاریف

۱ - دستورالعمل اجرایی موضوع بندهای ۱ تا ۱۲ ماده ۲۶ قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت: منظور دستورالعملی است که در آن نحوه صدور و تمدید پروانه فعالیت شرح داده شده است و منبذ دستورالعمل مراکز و موسسات غیردولتی، «ماده ۲۶» خوانده می‌شود.

2 - موافقت اصولی: موافقتنامه‌ای است که پس از طی مراحل پیش‌بینی شده در این دستورالعمل و آیین نامه داخلی ماده ۲۶ توسط کمیسیون ماده ۲۶ استان با اعتبار ۱۸ ماه برای متقاضیان صادر می‌شود تا نسبت به آماده‌سازی ساختمان، تجهیز و تامین نیروی انسانی مورد نیاز و کسب تاییدیه‌های لازم اقدام نمایند. شایان ذکر است، اعتبار موافقت اصولی تنها یکبار و به مدت شش ماه قابل تمدید است.

3 - پروانه فعالیت: مجوزی است که برای شروع و تداوم فعالیت مرکز پس از تجهیز و تامین و معرفی نیروی انسانی مورد نیاز صادر می‌شود.

4 - صاحب امتیاز: به شخص حقیقی یا حقوقی اطلاق می‌شود که پس از طی مراحل پیش‌بینی‌شده، یک یا چند مجوز صادره از سوی سازمان بهزیستی اعم از پروانه تاسیس یا پروانه فعالیت را دریافت و اقدام به تاسیس مرکز یا صاحب امتیاز غیردولتی می‌نماید.

5 - مسئول فنی: شخص حقیقی واجد شرایطی است که از طرف صاحب امتیاز (حقیقی یا حقوقی) به بهزیستی استان معرفی می‌شود و پس از تایید کمیسیون ماده ۲۶ بهزیستی استان، برای وی پروانه مسئول فنی صادر می‌شود تا در مرکز مربوطه مطابق با دستورالعمل تخصصی انجام وظیفه نماید.

۶- مرکز مشاوره و خدمات روان‌شناختی تخصصی کودک و نوجوان: محلی است که توسط اشخاص حقیقی یا حقوقی با کسب پروانه از سازمان بهزیستی تاسیس می‌شود و تحت نظارت آن سازمان خدمات تخصصی روان‌شناختی و مشاوره‌ای و سایر خدمات مرتبط با حوزه سلامت روان کودک و نوجوان را ارائه می‌دهد. منظور از کودک و نوجوان افراد زیر ۱۸ سال می‌باشد.

ماده ۲- هدف

هدف از تاسیس مرکز مشاوره و خدمات روانشناختی تخصصی کودک و نوجوان، ارتقاء، پیشگیری، آموزش و ارائه خدمات تخصصی روانشناختی و مشاوره‌ای و سایر خدمات مرتبط با حوزه سلامت روان کودک و نوجوان است.

ماده ۳- شرح وظایف مرکز

۳-۱- ارائه خدمات تخصصی روانشناختی و مشاوره‌ای و سایر خدمات مرتبط با قلمرو سلامت روانی اجتماعی کودک و نوجوان

۳-۲- تشکیل تیم تخصصی متشکل از متخصصین کلیه حوزه‌های مرتبط نظیر روانپزشکی، روانشناسی، مشاوره و مددکاری و زیرگروه‌های تخصصی مرتبط با اختلالات و مسائل دوران کودکی و نوجوانی

۳-۳- نیازسنجی و آموزش به متخصصان حوزه کودک و نوجوان

۳-۴- نیازسنجی و آموزش به مراجعین مرتبط با اختلالات و مسائل دوران کودکی و نوجوانی

۳-۵- مشاوره تلفنی در صورت داشتن شرایط دستورالعمل مربوطه

۳-۶- مداخله روانشناختی در بحران‌های فردی و خانوادگی مرتبط با اختلالات و مسائل دوران کودکی و نوجوانی

۳-۷- ایجاد ارتباط و انعقاد قرارداد همکاری با مدارس، محیط‌های کار، ادارات و سایر سازمان‌ها و نهادهای اجتماعی برای انجام مداخله‌های مشاوره‌ای و ارتقای سلامت روان اعضای خانواده

ماده ۴- شرایط و مدارک لازم برای صدور موافقت اصولی و صدور و تمدید پروانه فعالیت متقاضی تاسیس مرکز

الف) اشخاص حقیقی

علاوه بر شرایط و مدارک مندرج در دستورالعمل مراکز و موسسات غیردولتی (ماده ۲۶)، رعایت موارد ذیل نیز الزامی است:

دارندگان مدارک تحصیلی ذیل می‌توانند متقاضی تاسیس مرکز تخصصی کودک و نوجوان باشند:

۱- دارا بودن مدرک دکتری یا حداقل کارشناسی ارشد روان‌شناسی بالینی کودک و نوجوان، بالینی، تربیتی، عمومی، سلامت، شناختی، خانواده‌درمانی، مشاوره خانواده، فوق‌تخصص روانپزشکی اطفال.

تبصره ۱: مرتبط بودن دو مقطع تحصیلی متقاضیان تاسیس مرکز مشاوره و خدمات روان‌شناختی تخصصی کودک و نوجوان الزامی است.

تبصره ۲: تجربه کار عملی قبل و بعد از کسب مدرک کارشناسی ارشد یا دکتری مورد تایید است.

۲- دارا بودن حداقل ۳۰۰ ساعت تجربه کار بالینی (عملی و آموزشی) مرتبط با حوزه کودک و نوجوان (ارائه گواهی از انجمن‌های علمی معتبر، مراکز دانشگاهی و سایر مراکز و دفاتر مورد تایید سازمان بهزیستی)

۳- کسب حداقل ۸۰ امتیاز از موارد ذکرشده در جدول «امتیازبندی جهت متقاضیان تاسیس و مسئولین فنی مرکز تخصصی کودک و نوجوان».

۴- ارائه تاییدیه کمیته ارزیابی سازمان بهزیستی مبنی بر دارا بودن صلاحیت علمی و عمومی و قابلیت‌های مداخلاتی

۵- دارا بودن شماره نظام و پروانه صلاحیت حرفه‌ای سازمان نظام روانشناسی و مشاوره

۶- برای تمدید پروانه فعالیت، گذراندن دوره‌های آموزشی حضوری و غیرحضوری تخصصی مرتبط مورد تایید سازمان بهزیستی منطبق با سامانه آموزش مداوم مشاوران و روانشناسان (LMS) سالانه ۷۲ ساعت (معادل ۹ روز کارگاه ۸ ساعته) ضروری است.

تبصره ۳: صدور مجوز جهت افراد دارای معلولیت جسمی-حرکتی و افراد کم‌بینا/نابینا و کم‌شنوا/ناشنوا بلامانع است؛ مشروط بر اینکه این معلولیت‌ها محدودیتی در اجرای وظایف صاحب امتیاز در ماده ۵ ایجاد نکند.

ب) اشخاص حقوقی

در صورتی که متقاضی شخص حقوقی باشد، علاوه بر شرایط مندرج برای اشخاص حقیقی و دستورالعمل مراکز و موسسات غیردولتی (ماده ۲۶)، می‌بایست دارای شرایط ذیل نیز باشد:

- ۱- اهداف اساسنامه آن مرتبط با فعالیتهای مشاوره و ارتقای سلامت روان و در چارچوب اساسنامه‌های مورد تایید سازمان بهزیستی باشد.
- ۲- ضروری است حداقل یک نفر از اعضای موسسه دارای مدرک دکتری یا کارشناسی ارشد روانشناسی در یکی از گرایش‌های روانشناسی بالینی کودک و نوجوان، بالینی، تربیتی، عمومی، سلامت، شناختی، خانواده‌درمانی یا مشاوره خانواده بوده و عضو هیات‌مدیره نیز باشد.
- ۳- دارا بودن تجارب کاری و گذراندن دوره‌های تخصصی برای ایشان ضروری است.

ماده ۵ - شرح وظایف صاحب امتیاز مرکز

- ۱- مدیریت مالی مرکز (قابل تفویض به مسئول فنی مرکز)
 - ۲- عقد قرارداد با همکاران مرکز، تامین حقوق کلیه کارکنان و مسئول فنی طبق توافق‌های انجام‌شده
 - ۳- پاسخگویی به ادارات دولتی در زمینه مسائل مالی و اداری مرکز
 - ۴- معرفی مسئول فنی واجد شرایط
 - ۵- نظارت بر حضور و حسن انجام وظیفه مسئول فنی بدون دخالت در مسایل علمی و تخصصی.
 - ۶- رعایت کلیه استانداردها، معیارها، موازین، مقررات، قوانین، بخشنامه‌ها، آیین‌نامه‌ها، دستورالعمل‌های مرتبط
 - ۷- تامین نظرات مسئول فنی منطبق با معیارهای تخصصی بر اساس دستورالعمل‌ها و استانداردهای ابلاغی سازمان بهزیستی
 - ۸- در صورتی که صاحب امتیاز، مسئول فنی نباشد مستندسازی تعاملات تخصصی صاحب امتیاز و مسئول فنی و بازخوردهای تخصصی و عمومی ارائه‌شده و اقدامات انجام‌گرفته الزامی است.
 - ۹- همکاری با مسئول فنی در زمینه به‌کارگیری یا قطع همکاری با مشاورین
- تبصره ۱:** برای به‌کارگیری مشاورین نظر مثبت هر دو نفر مسئول فنی و صاحب امتیاز لازم است. برای قطع همکاری نظر هر یک از دو نفر کافی و لازم الاجراست. چنانچه نظر مسئول فنی در این خصوص تامین نشود می‌تواند دلایل خود را مبنی بر عدم همکاری مشاور مربوطه کتبا به سازمان بهزیستی اعلام نماید.

۱۰- انجام مکاتبات رسمی و اداری با سازمان بهزیستی یا سایر ادارات و نهادها در حوزه وظایف مربوطه

۱۱- بهره‌مندی از توان تخصصی بخش غیردولتی در جهت ارتقا و گسترش فعالیت‌های مرکز

۱۲- تایید گزارش‌های فنی مرکز و پذیرفتن مسئولیت حقوقی آن
۱۳- تغییر یا برکناری مسئول فنی صرفاً در قالب شرایط مندرج در مراکز و موسسات غیردولتی (ماده ۲۶) می‌باشد و صاحب امتیاز می‌بایست هرگونه جابه‌جایی و تغییر مسئول فنی و پرسنل را کتبا به سازمان بهزیستی اعلام نماید.

۱۴- تهیه فایل الکترونیکی و نسخه چاپی قراردادهای حقیقی و حقوقی مرکز (اعم از پرسنل و...)

تبصره ۲: صاحب امتیاز فقط در صورت دارا بودن شرایط ذکرشده در این دستورالعمل، می‌تواند خود به‌عنوان مسئول فنی مرکز نیز پروانه دریافت نماید.

۱۵- صاحب امتیاز می‌تواند برخی یا کلیه وظایف خود را به فرد دیگری تفویض کند ولی در هر صورت مسئولیت پاسخگویی در حوزه وظایف صاحب امتیاز به سازمان بهزیستی و سایر ادارات مرتبط، با خود ایشان خواهد بود.

۱۶- صاحب امتیاز مرکز می‌بایست کلیه نیروهای مرکز مشاوره را در سامانه سنترز سازمان بهزیستی ثبت نماید و در صورت تغییر نیروها، تغییرات بلافاصله در سامانه سنترز اعمال گردد.

ماده ۶- شرایط و مدارک لازم جهت صدور و تمدید پروانه مسئول فنی مرکز

شرایط و مدارک

علاوه بر شرایط و مدارک مندرج در دستورالعمل مراکز و موسسات غیردولتی (ماده ۲۶)، دارا بودن شرایط ذیل نیز الزامی است.

۱- دارا بودن مدرک تحصیلی دکتری یا حداقل کارشناسی ارشد روانشناسی بالینی کودک و نوجوان، روانشناسی بالینی، عمومی، سلامت، شناختی، تربیتی، خانواده‌درمانی، مشاوره خانواده، فوق‌تخصص روانپزشکی اطفال

تبصره ۱: مرتبط بودن دو مقطع تحصیلی متقاضیان تاسیس مرکز مشاوره و خدمات روان‌شناختی تخصصی کودک و نوجوان الزامی است.

تبصره ۲: تجربه کار عملی مرتبط، قبل و بعد از کسب مدرک کارشناسی ارشد یا دکتری مورد تایید است.

۲- دارا بودن حداقل ۸۰۰ ساعت تجربه کار بالینی مرتبط با حوزه کودک و نوجوان (ارائه گواهی از انجمن‌های علمی معتبر، مراکز دانشگاهی و سایر مراکز مورد تایید سازمان بهزیستی)

۳- کسب ۱۱۰ امتیاز از موارد ذکرشده در جدول «امتیازبندی جهت متقاضیان تاسیس و مسئولین فنی مرکز تخصصی کودک و نوجوان».

۴- دریافت تاییدیه کمیته ارزیابی سازمان بهزیستی مبنی بر دارا بودن صلاحیت علم و عمومی و قابلیت‌های مداخلاتی

۵- دارا بودن شماره نظام و پروانه صلاحیت حرفه‌ای سازمان نظام روانشناسی و مشاوره

۶- برای تمدید پروانه مسئول فنی گذراندن سالانه ۷۲ ساعت (معادل ۹ روز کارگاه ۸ ساعته) دوره‌های آموزشی تخصصی مورد تایید سازمان بهزیستی منطبق بر سامانه آموزش مداوم مشاوران و روانشناسان (LMS) ضروری است.

تبصره ۳: صدور مجوز جهت افراد دارای معلولیت جسمی-حرکتی بلامانع است.

تبصره ۴: دارندگان مدارک دکترای روانشناسی عمومی، تربیتی، مدرسه، خانواده‌درمانی، سلامت، شناختی یا مشاوره خانواده در صورتی می‌توانند به‌عنوان مسئول فنی مرکز تخصصی کودک و نوجوان باشند که در یکی از مقاطع تحصیلی کارشناسی ارشد یا دکتری پایان‌نامه ایشان مربوط به حوزه کودک و نوجوان باشد.

ماده ۷- شرح وظایف مسئول فنی

۱- اجرای استانداردها، بخشنامه‌ها، دستورالعمل‌های ابلاغی از طرف سازمان بهزیستی

۲- رعایت ضوابط حرفه‌ای و اخلاقی در مرکز

۳- تایید صلاحیت علمی نیروهای تخصصی مرکز مطابق دستورالعمل گزینش علمی و تایید سلامت روان همکاران متخصص مرکز با هماهنگی با صاحب امتیاز (در حیطه فعالیت تخصصی اعلام‌شده از طرف صاحب امتیاز)

۴- نظارت بر استانداردها و فعالیت مشاوران و روانشناسان شاغل به کار در مرکز از جنبه علمی و اخلاقی

۵- حضور فعال در مرکز که برنامه مشخص آن (مطابق با پروانه مسئول فنی باید در تابلو اعلانات مرکز در معرض دید مراجعان نصب گردد). ساعات حضور مسئول فنی به صورت کتبی به اطلاع ناظر سازمان بهزیستی در استان نیز برسد.

تبصره ۱: مرخصی طولانی‌مدت مسئول فنی مطابق با آیین‌نامه داخلی ماده ۲۶ قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت خواهد بود.

۶- مسئول فنی ملزم است حضور خود را در دفتر یا سیستم الکترونیکی حضور و غیاب مرکز ثبت نماید.

۷- مدیریت داخلی مرکز و رسیدگی به گردش مالی آن (در صورت تفویض از سوی مؤسس)

۸ - مسئولیت تخصصی پرونده کلیه مراجعان بر عهده مسئول فنی می‌باشد و نوع نظارت در این خصوص (به صورت تصادفی) به تشخیص وی می‌باشد. لازم به ذکر است ثبت نظرات تخصصی در حداقل یکسوم پرونده‌ها در هفته به همراه تاریخ، ذکر نام و امضای مسئول فنی الزامی است.

۹- رایه بازخوردهای شفاهی یا کتبی به مشاوران و صاحب امتیاز مرکز در مواقع لزوم

۱۰- مسئول فنی موظف است در حیطه وظایف تعریف‌شده در این دستورالعمل در صورت لزوم با سازمان بهزیستی مکاتبه نماید.

۱۱- نظارت بر رعایت تعرفه ابلاغ‌شده از سوی سازمان بهزیستی کشور

۱۲- شرکت در جلسات، همایش‌ها و دوره‌های آموزشی اعلام‌شده از سوی سازمان بهزیستی

۱۳- رسیدگی به شکایات مطرح‌شده از سوی مراجعین و نیروی انسانی شاغل در مرکز در حوزه مسایل تخصصی مرتبط با خدمات مشاوره‌ای و روان‌شناختی

۱۴- قطع همکاری با مشاوران و متخصصان مرکز و اعلام این موضوع به سازمان بهزیستی همراه با ذکر علت (ظرف مدت ۴۸ ساعت)

تبصره ۲: برای قطع همکاری با متخصصان نظر موافق صاحب امتیاز ضروری نیست. در صورت قطع همکاری با متخصصین، اعلام جایگزین الزامی می‌باشد.

۱۵- نظارت بر ورود اطلاعات به سامانه آماری مشاوره طبق آخرین ویراست ابلاغی کتابچه نظام طبقه‌بندی، شماره‌گذاری و تعاریف اختلالات و مشکلات روانی-اجتماعی سازمان بهزیستی

۱۶- همکاری با ناظرین سازمان بهزیستی، رفع مشکلات مرکز طبق موارد اعلامی توسط ناظرین، گزارش تخلفات به صاحب امتیاز جهت رفع مشکلات.

۱۷- رایه گزارش تخلف صاحب امتیاز یا عدم تامین نظرات تخصصی مسئول فنی توسط ایشان به سازمان بهزیستی

۱۸- برگزاری جلسات هم‌افزایی برای صاحب امتیاز، مشاوران و روانشناسان حداقل ماهی یکبار

۱۹- برگزاری جلسات هم‌اندیشی جهت پیشبرد اهداف مرکز و بررسی مشکلات با صاحب امتیاز و مشاوران و روانشناسان حداقل هر سه ماه یکبار

۲۰- عدم ارائه اطلاعات یا عدم دسترسی به فایل‌ها و اطلاعات مورد نیاز مراجعین در زمان بازدید ناظرین سازمان بهزیستی از مصادیق تخلفات محسوب می‌گردد.

۲۱- نظارت بر تکمیل پرونده مراجعان و نتایج حاصل از مداخلات تخصصی و نحوه ارجاع

۲۲- ثبت‌نام در سامانه آموزش مداوم مشاوران و روانشناسان (LMS) و نظارت بر ثبت‌نام نیروهای تخصصی مرکز در این سامانه

۲۳- ارسال لیست روانشناسان و مشاوران مطابق دستورالعمل به سازمان بهزیستی

۲۴- حضور مشاوران در مرکز بدون تاییدیه و معرفی به سازمان تخلف محسوب می‌شود، همچنین حضور پرسنل غیرتخصصی در مرکز به‌عنوان مشاور نیز تخلف محسوب می‌گردد.

۲۵- برقراری ارتباط‌های ضروری با ارگان‌های امنیتی از جمله نیروی انتظامی، فتا و... در صورت لزوم

۲۶- استفاده از ابزارها و امکانات تشخیصی، آموزشی و درمانی که مورد تایید سازمان بهزیستی می‌باشد

۲۷- تعیین ناظر تخصصی (سوپروایزر) برای مشاورین مرکز در صورت تشخیص ضرورت این امر توسط مسئول فنی و نظارت بر حسن انجام کار ناظر تخصصی.

ماده ۸- شرایط متخصصین مرکز

۱- شرایط اختصاصی:

۱- دارا بودن مدرک تحصیلی دکتری یا کارشناسی ارشد روانشناسی بالینی کودک و نوجوان، روانشناسی بالینی، عمومی، سلامت، شناختی، تربیتی، خانواده‌درمانی، مشاوره خانواده، فوق‌تخصص روانپزشکی اطفال. لازم به ذکر است که برای دارندگان مدرک کارشناسی ارشد، مدرک کارشناسی متقاضی نیز می‌بایست مرتبط (روانشناسی یا مشاوره) باشد و برای دارندگان مدرک دکتری مرتبط بودن یکی از مقاطع پایین‌تر تحصیلی ضروری است.

۲- ارائه گواهی دوره‌های آموزشی تخصصی در حوزه کودک و نوجوان مورد تایید سازمان بهزیستی کشور (حداقل ۹۶ ساعت معادل ۱۲ روز کارگاه ۸ ساعته)

۳- حداقل تجربه عملی ۱۰۰ ساعت

۲- حداقل نیروی انسانی مرکز تخصصی کودک و نوجوان:

۱- یک نفر مسئول فنی طبق شرایط ذکرشده در همین دستورالعمل.

۲- يك نفر حداقل كارشناس ارشد مشاوره يا روانشناسي خانواده‌درماني يا گرايش‌هاي مرتبط با پايان‌نامه در حوزه خانواده.

۳- يك نفر دكترى يا كارشناس ارشد روانشناسي باليني، باليني كودك و نوجوان (در صورتي كه مدرک مسئول فني دكتراي روانشناسي باليني نباشد).

۴- يك نفر متخصص روانپزشكى اطفال (حضور در مركز يا به‌صورت ارجاع)

۵- يك نفر مددكار اجتماعي (حضور در مركز يا به‌صورت ارجاع)

تبصره ۱: در صورت ارجاع، گزارش مداخلات بايد به مركز اعلام گردد.

ماده ۹- فضاي فيزيكي و تجهيزات مورد نياز

۱- حداقل فضاي فيزيكي براي مركز:

۱- زيربنای بالاتر از ۶۰ متر

تبصره ۱: در مناطق كم برخوردار زيربنای ۴۵ متر مورد قبول می باشد.

۲- دو اتاق مناسب جهت ارائه خدمات مشاوره فردي، خانواده و بازی‌درماني.

۳- سالن انتظار و پذیرش اوليه (اين سالن مي‌تواند در واقعي كه مراجعه به مركز وجود ندارد، به‌عنوان اتاق مشاوره گروهی مورد استفاده قرار گیرد).

تبصره ۲: رعایت اصول مناسب‌سازی جهت سهولت تردد افراد دارای محدودیت‌های حسی و حرکتی ضرورت دارد و ترجیحاً مراکز مشاوره در مکانهایی راه اندازی گردد که اصول مناسب‌سازی جهت تردد معلولین ، جانبازان ، سالخوردهگان ، ... رعایت شده باشد.

۲ - تجهيزات مورد نياز براي مركز

۱- آزمون‌های تشخيصی

۲- سيستم رایانه ای کامل به‌همراه پرینتر

- ۳- فایل قفلدار جهت نگهداری پرونده‌ها به تعداد مورد نیاز
- ۴- میز و صندلی برای مشاوران و مراجعان به تعداد مورد نیاز
- ۵- وسایل دفتری به تعداد مورد نیاز
- ۶ - حداقل یک خط تلفن مستقل
- ۸ - کپسول آتشنشانی
- ۹- یک دستگاه آبخوری
- ۱۰- امکانات مرتبط با تهویه، دما و نور
- ۱۱- وجود سرویس بهداشتی با امکانات بهداشتی (اعم از مواد شوینده، خشک کن برقی، دستمال کاغذی، سطل زباله)
- ۱۲- سیستم ایمنی مرکز شامل:
 - پوشاندن کف اتاقها
 - پوشاندن لبه‌های تیز و خطرناک
 - ایمن‌سازی سیستم‌های سرمایشی و گرمایشی (بخاری، پنکه و...)
 - ایمن‌سازی راه‌پله‌ها و نرده‌های محافظ
 - ایمن‌سازی کلید و پریزها
 - انتخاب اسباب‌بازی‌های مناسب از نظر جنس، اندازه، شکل ظاهری
 - استفاده از وسایل و کمد‌های بدون شیشه
 - سایر موارد ایمنی

تبصره ۳: اختصاص فضای فیزیکی معرفی شده برای دریافت پروانه فعالیت مرکز مشاوره به فعالیت‌های دیگر مشاوره ضروری است با مجوز کتبی از سازمان بهزیستی کشور باشد.

تبصره ۴: فعالیت دو مرکز مشاوره در دو شیفت جداگانه در یک فضای فیزیکی به شرط اعلام کتبی ساعات کاری به بهزیستی استان بلامانع است.

ماده ۱۰- ضوابط نظارت و رسیدگی و برخورد با تخلفات و شکایات

نظارت بر عملکرد مراکز مطابق با دستورالعمل مراکز و موسسات غیردولتی (ماده ۲۶) می‌باشد.

تبصره ۱: با توجه به طرح مباحث تخصصی، ضروری است کمیته نظارت تخصصی استان از یک نفر کارشناس ارشد روانشناسی یا مشاوره با تجربه کافی در حیطه کودک و نوجوان برخوردار باشد و در صورت نیاز می‌توانند از فردی واجد شرایط از خارج از سازمان دعوت نمایند.

ماده ۱۱- انحلال مرکز

انحلال مرکز مطابق با دستورالعمل مراکز و موسسات غیردولتی (ماده ۲۶) و بر عهده کمیسیون ماده ۲۶ استان می‌باشد.

ماده ۱۲- مقررات عمومی

مقررات عمومی مطابق با دستورالعمل مراکز و موسسات غیردولتی (ماده ۲۶) و دستورالعمل مراکز مشاوره عمومی غیردولتی می‌باشد.

۱- تعطیلی موقت مرکز از سوی موسس بایستی با هماهنگی و موافقت کمیسیون ماده ۲۶ استان و با رعایت شرایط زیر صورت پذیرد:

الف- همه مراکز در صورت تعطیلی طولانی‌مدت (بیش از یک ماه) موظفانند اولاً به مدت حداقل یک ماه قبل از تعطیلی موضوع را به اطلاع مراجعین برسانند و مداخله درمانی با مراجعین خود را پایان داده یا به نزدیکترین مرکز تحت نظارت سازمان بهزیستی ارجاع دهند.

تبصره ۱: حق انتقال پرونده‌ها مگر با رضایت مراجع و رعایت اصل رازداری به مرکز دیگر وجود ندارد.

۲- درج عناوین خدمات مرکز منحصر به خدمات ذکرشده در ماده سوم این دستورالعمل می‌باشد و درج هرگونه خدمت دیگری بر روی تابلو تخلف محسوب می‌شود.

۳- نصب تابلو در محل درب ورودی مرکز می‌بایست مطابق دستورالعمل همگون‌سازی ماده ۲۶ صورت پذیرد. چنانچه مرکز در ساختمانی قرار گرفته که ابعاد خاصی جهت تابلو در نظر گرفته شده است رعایت استاندارد تابلو آن ساختمان مانعی ندارد.

۴- مرکز موظف است برای کلیه مراجعان پرونده تشکیل داده و مشخصات و کلیه سوابق، یافته‌های بالینی و شرح خدمات درمانی ارائه‌شده به آنها را مطابق فرم‌های ارسالی از دفتر مشاوره و امور روان‌شناختی نگهداری و در سامانه آماری مشاوره درج نماید. پرونده و سوابق مراجعان دور از دسترس سایر مراجعه‌کنندگان و پرسنل به‌طور محرمانه نگهداری شود.

۵- تعرفه‌های ابلاغ‌شده از طرف سازمان بهزیستی برای خدمات مورد ارائه در مرکز بایستی در معرض دید مراجعان نصب شده باشد.

۶- اسامی کلیه پرسنل تخصصی، موسس و مسئول فنی در مرکز بایستی در معرض دید مراجعان نصب شده باشد.

۷- در صورت مواجهه با آیین‌نامه‌ها، مکاتبه‌ها، موازین و مانند آنها که از مراجع مختلف غیر از سازمان بهزیستی برای مرکز صادر یا ارسال می‌شود، مرکز موظف است موضوع را از بهزیستی استان کتبا استعلام و تقاضای رفع ابهام نماید.

۸- پس از اعطای پروانه، نصب ساعات فعالیت مرکز در معرض دید مراجعان الزامی است.

۹- مراکز صرفاً در صورتی که مراجع تعیین وقت قبلی انجام داده باشد می‌توانند ۵۰ درصد حق جلسه مشاوره را به عنوان پیش پرداخت دریافت نمایند. چنانچه مراجع یک روز قبل از جلسه تعیین شده وقت خود را کنسل نماید مبلغ پرداخت شده قابل استرداد است؛ ولی چنانچه بدون کنسلی و اطلاع به مرکز، برای مشاوره مراجعه ننموده باشد مبلغ پرداخت شده قابل استرداد نیست.

۱۰- انتشار آگهی تبلیغاتی که موجب گمراهی بیماران یا مراجعین گردد از سوی مرکز ممنوع بوده و استفاده از عناوین مجعول و خلاف حقیقت روی تابلو و سربرگ و یا دادن وعده‌های فریبنده، جرم تلقی شده و با متخلفین برابر مقررات قانونی رفتار خواهد شد.

ماده ۱۳- این دستورالعمل در ۱۳ ماده و ۱۸ تبصره تدوین شده است که پس از ابلاغ قابل اجرا خواهد بود.

پیوست ها

جدول امتیازبندی جهت متقاضیان تاسیس و مسئولین فنی مراکز مشاوره و خدمات روان‌شناختی تخصصی کودک و نوجوان

ردیف	شاخص	امتیاز	حداکثر امتیاز	توضیحات	امتیاز دریافتی
۱	تجربه بالینی	به ازای هر ساعت کار بالینی: ۵ امتیاز	۴۰	مازاد بر ۸۰۰ ساعت تجربه بالینی قیدشده در شرایط عمومی	
۲	نظارت بالینی (سوپرویزن)	به ازای هر ساعت نظارت بالینی: ۱۰ امتیاز	۵۰		
۳	کارگاه‌های آموزشی مرتبط	به ازای هر ساعت کارگاه آموزشی: یک امتیاز	۵۰	کارگاه‌های برگزار شده در انجمن‌های علمی معتبر و مورد تایید سازمان، مراکز دانشگاهی و مراکز تخصصی مشاوره و خدمات روان‌شناختی کودک و نوجوان	
۴	اخذ پایان‌نامه‌های مرتبط	اخذ پایان‌نامه در دو مقطع تحصیلی ارشد: ۳ امتیاز دکتری: ۷ امتیاز	۱۰		
۵	رشته تحصیلی	رشته‌های تحصیلی روانشناسی بالینی کودک و نوجوان، مدرسه و روانشناسی تحولی: ۲۰ امتیاز رشته‌های تحصیلی روانشناسی بالینی، تربیتی، خانواده‌درمانی، مشاوره مدرسه، مشاوره خانواده: ۱۰ امتیاز	۲۰		
۶	کمیته ارزیابی سازمان بهزیستی		۳۰		

فرم نظارت بر مراکز مشاوره و خدمات روانشناختی غیردولتی
(فرم شماره ۱)

استان :
شهر :
تاریخ بازدید :
آدرس و شماره تلفن :
مشخصات مرکز :

نام مشاوره :	مرکز	نوع مرکز:	روزهای کاری:	ساعت کار:
نام امتیاز:	صاحب	رشته و مدرک تحصیلی:	تاریخ صدور پروانه فعالیت:	تاریخ اعتبار:
نام فنی:	مسئول	رشته و مدرک تحصیلی:	تاریخ صدور پروانه مسئول فنی:	تاریخ اعتبار:
موضوع	شاخص	بله	خیر	
وضعیت اداری	نصب پروانه فعالیت مرکز در معرض دید مراجعان			
	نصب پروانه مسئول فنی در معرض دید مراجعان			
	نصب تعرفه مشاوره در معرض دید مراجعان			
	نصب لیست اسامی مشاوران و تحصیلات و برنامه کاری آنان معرض دید مراجعان			
	محافظت از اطلاعات پرونده مراجعین (غیرقابل دسترسی افراد غیرمرتبط)			
	وجود فرم های آماری طبق برگه دو و سه کتابچه اختلالات			
	نصب و استفاده از نرم افزار آماری مشاوره			
	بایگانی نامه ها و مکاتبات			
	وجود کد ده رقمی مشاوره تلفنی			
توضیحات				
نیروی انسانی	حضور مستمر مسئول فنی در مرکز			
	وجود نیروهای تخصصی طبق آئین نامه			

موضوع	شاخص	بله	خیر
وضعیت پذیرش	وضعیت وقت دهی (موارد اورژانسی ، فاصله زمانی بین جلسات)		
	وجود دفتر وقت دهی واسامی مراجعان		
	ثبت میزان وجه دریافتی (برای تشخیص اینکه آیا مطابق تعرفه است یا خیر)		
	پذیرش مراجعان دارای یاری برگ و مستندات		
توضیحات			
فرآیند مشاوره (براساس پرونده ها)	وجود پرونده فردی برای مراجعین طبق فرم شماره یک کتابچه نظام شماره گذاری اختلالات و مشکلات روانی- اجتماعی		
	وجود شرح حال مراجع ، ثبت تاریخ مراجعه ، تشخیص اولیه مشکل		
	ثبت مداخلات مشاوره ای		
	بررسی پرونده های مشاورین توسط مسئول فنی مرکز		
	وجود مستندات ارجاع		
	پیگیری وضعیت درمان توسط مشاور یا مددکار		
توضیحات			
فعالیت های مشاوره	مشاوره فردی		
	مشاوره گروهی		
	آموزش گروهی به مراجعان		
توضیحات			
آموزش	برگزاری جلسات درون گروهی (هم آموزی) مشاوران و مسئول فنی		
	برگزاری جلسات گزارش مورد (case report)		

			توضیحات
--	--	--	---------

تهیه کننده : کارشناس مسئول شهرستان

تایید کننده : کارشناس ناظر استان